

2020 / Vol:6, Issue:34 / pp.2168-2177

RESEARCH ARTICLE

Arrival Date : 18.11.2020

Published Date : 26.12.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.481>

Reference : Yorulmaz, R., Yıldırım Gürkan, D. & Dülger, H. (2020). "Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaz Stajına İlişkin Görüşlerinin Staj Öncesi Ve Sonrası Karşılaştırılması", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(34):2168-2177.

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAZ STAJINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN STAJ ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRILMASI

Comparison of Health Services Vocational School Students Opinions About Summer Internship Before and After the Internship

Öğr. Gör. Rukiye YORULMAZ

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü,
Yozgat/Türkiye

ORCID: 0000-0003-0088-710X

Öğr. Gör. Dilek YILDIRIM GÜRKAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü,
Yozgat/Türkiye

ORCID: 0000-0001-8967-7939

Öğr. Gör. Hanifi DÜLGER

Bartın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Bartın/Türkiye

ORCID: 0000-0002-2442-6538

ÖZET

Staj, öğrencilerin öğrenim sürecinde, gördükleri teorik eğitimi sahada pekiştirme imkânı veren bir uygulamadır. Öğrenciler staj sayesinde hem teorik aldıkları eğitimi uygulama imkânı bulurken, hem de ilerde çalışacakları ortamı tanıma imkânı bulmaktadır. Bu nedenle de staj uygulaması hem okul hem de kurumlar tarafından önemsenmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu araştırmada da Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu'ndaki öğrencilerin, yaz stajı uygulaması öncesi ve sonrasındaki görüşleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışmaya, Yozgat Bozok Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda yaz stajı yapan 530 öğrenci katılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması için, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, ilişkili eşleştirilmiş örneklem için t testi analizlerinden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların staj öncesi ve sonrasındaki ifadelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda stajı mesleki gelişimleri için gerekli olduğunu ve zaman kaybı olarak görmediklerini, staja gittikleri süre içinde bir ücretin ödenmesi gerektiğini, verilen ücretin artırılması gerektiğini, staj süresince hocalarının öğrenciler ile iletişim halinde olması gerektiğini ve personelin stajyerlere yardımcı olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Önlisans, Yaz Stajı, Mesleki Uygulama, Sağlık Eğitimi

ABSTRACT

Internship is an application that allows students to reinforce their theoretical education in the field. With internship, students have the opportunity to practice their theoretical education, as well as get to know the environment in which they will work in the future. For this reason, internship practice emerges as an issue that should be considered important by both schools and institutions. In this research, it is aimed to reveal the differences between the opinions of the students in the Health Services Vocational School before and after the summer internship. 530 Health Services Vocational School students at Yozgat Bozok University and Bartın University who, did summer internship participated in the study. A questionnaire developed by the researchers was used to collect data in the study. In the analysis of the obtained data, number, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t test analysis for associated paired samples were used. As a result of the research, in line with the answers given by the participants to the statements before and after the internship,

they stated that the internship is necessary for their professional development and they don't see it as a waste of time, that a fee should be paid during the internship period, the fee should be increased, the teachers should be in contact with the students during the internship, and the staff should help the internships.

Key Words: Associate Degree, Summer Internship, Professional Practice, Health Education

1. GİRİŞ

Mesleki bir alanda eğitim alan üniversite öğrencilerinin kariyer basamaklarını çıkarken en önemli alanlardan birisi stajdır (Demir ve Demir, 2014: 19). Staj kavramını TDK'da "*bir kimsenin, meslek bilgisini artırmak için bir kurumun bir veya birçok bölümünde çalışarak geçirdiği dönem*" olarak tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>). Başka bir ifadeyle staj, bir meslek ya da sanat dalı ile ilgili alınan teorik eğitimi uygulamak ve deneyim sahibi olmak amacıyla yürütülen eğitimidir (Aslan vd., 2014: 169-170). Yani staj, eğitim öğretim sürecinde, alınan teorik eğitimin uygulamada, verilerek pekiştirilmesini sağlayan ve ilerleyen süreçte mesleğe atıldığında öğrencilere pek çok konuda kolaylık sağlayan bir eğitimi içine almaktadır.

Staj dönemi bir yandan teorik olarak alınan eğitimin pratik eğitim ile bütünleşmesi, diğer yandan da mesleki deneyim kazanmaları açısından önemli bir konu haline gelmektedir (Demir ve Demir, 2014: 19; Dolmacı ve Duran, 2017: 225). Staj ile öğrenci ilerde çalışacağı ortamı canlı bir şekilde görmekte, gördüğü dersleri staj ortamında uygulayabilmekte ve öğrendiklerini uygulamada karşılaştıkları ile birleştirme imkânı bulmaktadır. Ayrıca staj yapan öğrenci ilerde çalışacağı ortama gittiğinde stajda öğrendikleri sayesinde çalıştığı kuruma daha kolay uyum sağlamaktadır.

Staj uygulamasında iki taraf kendini göstermektedir. Bir taraf gelecekte çalışacağı iş ile ilgili bilgi, beceri ve deneyimi üst düzeye çıkartmak isteyen öğrenci, diğer taraf ise mesleğin niteliklerine uygun meslek adayını yetiştirmek üzere gerekli bilgileri veren staj yeri sorumlularıdır (Mankan, 2015: 735). İşletmeler, öğrenciler için kolayca adapte olacağı bir çalışma ortamı oluşturarak özerklik, iş arkadaşı uyumu, gözetmen desteği ve görev oryantasyonu çalışma ortamının önemli unsurlarıdır (Cho, 2006: 64). Etkili bir staj uygulaması ile birlikte öğrenciler eğitimi alınan branşın sektörel pratiğinde, teknolojik, endüstriyel, bilimsel çağdaş metotları yorumlayıp, kullanabilen, yeniliklere uyum sağlayan nitelikli işgücü yetiştirmek, etkili bir staj uygulaması ile mümkün olmaktadır (Duran ve Dolmacı, 2017: 225). Türkiye'de Meslek Yüksekokullarında mezun olabilmenin şartlarından biri de stajdır. Hem dönem içinde gördükleri uygulama eğitimlerinden hem de çoğunlukla II. yarıyılın sonunda yaz döneminde en az 30 iş günü yaptıkları stajdan geçer not almaları gerekmektedir. Bu nedenle Meslek Yüksek Okulları'nda stajın önemi hem uygulamada alana hâkim olmak için kendini gösterirken hem de mezun şartı olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Staj uygulamasının yoğun olduğu alanlardan biri de sağlık sektörüdür. Sağlık alanında mesleki eğitim alan kişilerin teorik olarak öğrendikleri bilgileri, mesleki yaşamda uygulayabilmeleri için eğitim aldıkları süre içerisinde geliştirmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin eğitim süresi içinde teoride edindiği bilgilerde pratiklik kazanması iki şekilde sağlanabilmektedir. Birincisi uygulama derslerinde okulun uygulama birimlerinde yapacağı uygulamalar, ikincisi de işletmelerde yapacağı stajlardır (Emir, vd., 2008: 276-277). Uygulama stajlarının kaliteli olması bireyin iş ve kariyer planlarını, yaşam ile ilgili hedeflerini de etkilemektedir (Karatuzla ve Bağcı, 2020: 1). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları'nda verilen eğitimin kalitesi, sunulacak sağlık hizmetinin kalitesi üzerinde de etkili olmaktadır (Yurt vd., 2016: 688).

Bu araştırmada da staj uygulamasının yoğun bir şekilde görüldüğü Meslek Yüksekokullarından biri olan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda yaz stajı yapan öğrencilerin hem staj öncesi görüşlerini hem de staj uygulamasına çıktıktan sonraki görüşleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak amaçlanmaktadır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Yozgat Bozok Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu'nda yaz stajı yapan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu kapsamda, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı yaz döneminde staj yapmak için okul staj komisyonlarına (Yozgat Bozok Üniversitesi 250, Bartın üniversitesi 350) toplam 600 öğrenci başvurmuştur. Evrenin tamamına ulaşılabilme fırsatı olduğundan, çalışmaya katılmayı gönüllü olan tüm öğrenciler çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu doğrultuda 530 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır.

2.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veriler yüzyüze görüşme yöntemi ile araştırmacılar tarafından hazırlanan anket ile toplanmıştır. Hazırlanan anket, öğrencilere araştırmacılar tarafından, yaz stajı öncesi ve sonrası olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda katılımcıların bazı demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, bölüm, üniversite, mezun olunan lise, gelir durumu) içeren 6 soru yer almaktadır. Anketin ikinci kısmı ise, sağlıkla ilgili işletmeler de yaz stajı yapacak ve yapmış olan öğrencilerin, stajlara ilişkin değerlendirmelerini içeren 3'lü Likert tipinde 29 ifadeden oluşan bir anket kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket, araştırmacılar tarafından daha önce konuyla ilgili gerçekleştirilmiş çalışmalar (Bıkmaz ve Yüksel, 2016:132-133; Yurt, Kızıldağ, Mergen, Top ve Küçükler, 2016: 691; Cizreoğulları, Altun, 2019:2454; Öztürk, Kıraç, 2019: 20-21; Olcay, Yıldırım, Sürme, 2015: 329; Emir, Pelit ve Arslan, 2010: 150-151) incelenerek oluşturulmuştur. Anketin gerek içerik gerekse anlaşılabilirlik açısından uygunluğu için uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü alındıktan sonra çalışmanın yapıldığı okullardaki 10 öğrenci (toplam 20 öğrenci) ile ön uygulama yapılmıştır. Öğrencilere anketi doldururken Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarının ilk 2 ve son 2 numarası ile öğrenci numaralarının son 2 hanesini kullanarak bir kod oluşturmaları istenmiştir. Bu kodlara göre veri girişinde, staj öncesi ve staj sonrası ifadelerin eşleştirilmesi sağlanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, ilişkili – eşleştirilmiş örneklem için t testi analizleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan katılımcıların demografik bilgileri, staj öncesi ve sonrası ile ilgili görüşlerine dair yapılan analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Tanımlayıcı Özellikler	Sayı	Yüzde
Yaş		
18-20 yaş	406	72.8
21 yaş ve üzeri	152	27.2
Yaş ortalaması	20.13±1.96	
Cinsiyet		
Kadın	390	69.9
Erkek	168	30.1
Bölüm		
Anestezi	34	6.1
Çocuk Gelişimi	67	12.0
Evde Hasta Bakımı	52	9.3
İlk ve Acil Yardım	88	15.8
Sağlık Kurumları İşletmeciliği	80	14.3
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	130	23.3
Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama	43	7.7
Yaşlı Bakımı	64	11.5

Üniversite		
Yozgat Bozok Üniversitesi	232	41.6
Bartın Üniversitesi	326	58.4
Mezun Olunan Lise		
Düz Lise	93	16.7
Anadolu Lisesi	207	37.1
Sağlık Meslek Lisesi	94	16.8
Diğer	164	29.4
Gelir Durumu		
Kötü	31	5.6
Orta	362	64.9
İyi	165	29.6

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin %72,8’inin 18-20 yaş aralığında olduğu ve yaş ortalamalarının 20.13 ± 1.96 olduğu görülmektedir. Katılımcıların %69,9’u kadın olup, %58,4’ü Bartın Üniversitesi öğrencisidir. Katılımcıların %37,1’i anadolu lisesi mezunu olup, %23,3’ü tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programında ön lisans eğitimi almaya devam ettiği, %64,9’unun orta gelir düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Staj Öncesine İlişkin Görüşleri

Yaz Stajı Öncesi İfadeler	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Mesleki Bilgi						
1.Yaz stajının benim için faydalı olacağını düşünüyorum.	475	85.1	52	9.3	31	5.6
2.Yaz stajının mesleki bilgi ve becerimi artıracığını düşünüyorum.	488	87.5	48	8.6	22	3.9
3.Yaz stajının derslerde öğrendiğim bilgileri uygulamaya aktarmama katkı sağlayacağını düşünüyorum.	460	82.4	62	11.1	36	6.5
4.Yaz stajının benim için zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.	74	13.3	90	16.1	394	70.6
5.Yaz stajını düşünmek bile benim için stres vericidir.	121	21.7	167	29.9	270	48.4
6.Yaz stajının iş imkânlarımı artıracığını düşünüyorum.	333	59.7	131	23.5	94	16.8
7.Yaz stajının yaz tatilini ziyan edeceğini düşünüyorum.	93	16.7	136	24.4	329	59.0
8.Yaz stajının zorunlu olmaması gerektiğini düşünüyorum.	175	31.4	173	31.0	210	37.6
Ücret						
9.Yaz stajında emeğimin karşılığı bir ücretin ödenmesi gerektiğini düşünüyorum.	496	88.9	40	7.2	22	3.9
10.Yaz stajında verilen ücretin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	352	63.1	154	27.6	52	9.3
11.Yaz stajında verilen ücretin artırılması gerektiğini düşünüyorum.	419	75.1	104	18.6	35	6.3
12.Yaz stajının aile bütçemi zorlayacağını düşünüyorum.	186	33.3	155	27.8	217	38.9
13.Yaz stajı yaptığım kurumdaki beslenme olanaklarından yararlanmam gerektiğini düşünüyorum.	477	85.5	60	10.8	21	3.8
14.Yaz stajının bana maddi gelirden daha çok maddi kayıba sebep olacağını düşünüyorum.	190	34.1	145	26.0	223	40.0
Evraklar						
15.Staj evraklarını hazırlamak oldukça zordur.	231	41.4	176	31.5	151	27.1
16.Staj evraklarını hazırlamanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.	140	25.1	166	29.7	252	45.2
17.Staj yeri bulmak çok zor.	294	52.7	146	26.2	118	21.1
18.Staj yerini okulun ayarlaması gerektiğini düşünüyorum.	348	62.4	100	17.9	110	19.7
Danışman						
19.Yaz stajını danışman hocalarla yapmak daha öğretici olur.	314	56.3	141	25.3	103	18.5
20.Yaz stajı boyunca okuldan danışmanlık alacağımı düşünüyorum.	218	39.1	228	40.9	112	20.1
21.Yaz stajında danışman hocalarla iletişim kurmanın gerekli olduğunu düşünüyorum.	376	67.4	126	22.6	56	10.0
22.Staj evraklarını hazırlamada danışmanlar yardımcı konumdaydı.	371	66.5	134	24.0	53	9.5
Personel						
23.Yaz stajı yaptığımız kurumdaki personel stajyerlere yardımcı olur.	350	62.7	157	28.1	51	9.1
24.Kurumlardaki personeller bütün işi stajyerlere yaptırır.	222	39.8	228	40.9	108	19.4
25.Kurumlardaki personeller stajyerlere ayak işi yaptırır.	262	47.0	184	33.0	112	20.1
26.Kurumlardaki personel gelişimime katkı sağlar.	323	57.9	192	34.4	43	7.7
27.Kurumlardaki personeller mesleki deneyimlerini benimle paylaşır.	352	63.1	168	30.1	38	6.8
28.Kurumlardaki personeller gelişimime katkı sağlayacak bilgi donanımına sahiptir.	314	56.3	207	37.1	37	6.6
29.Kurumlarda stajyerlerle ilgilenecek personel olduğuna inanıyorum.	326	58.4	185	33.2	47	8.4

Katılımcıların yaz stajı öncesindeki görüşleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Katılımcıların “Mesleki Bilgi” başlığı altında yer alan ifadelere verdiği cevaplara bakıldığında %87.5’ inin yaz stajının mesleki bilgi ve beceriyi arttıracaklarını ve %85.1’inin yaz stajının kendileri için faydalı olacağını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca katılımcıların %70.6’sının yaz stajını zaman kaybı olarak görmedikleri ve %59.0’inin yaz stajının yaz tatilinin boşa gideceğini düşünmedikleri göze çarpmaktadır. Katılımcıların “Ücret” başlığı altında yer alan ifadelere bakıldığında katılımcıların %88.9’u yaz stajı sonucunda bir ücretin ödenmesi gerektiğini düşünmektedir. Yine bu ifadeyle bağlantılı olarak katılımcıların %63.1’i yaz stajı için verilen ücretin yetersiz olduğunu ve %75.1’inin verilen yaz stajı ücretinin artırılması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin 85.5’i yaz stajı yaptıkları kurumda beslenme olanaklarından yararlanılması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların “Evraklar” başlığı altında yer alan ifadelere bakıldığında katılımcıların %52.7’sinin staj yeri bulmanın zor olduğunu düşündüğü görülmektedir. Ayrıca katılımcıların %62.4’ü staj yerinin okul tarafından ayarlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların “Danışman” başlığı altında yer alan ifadelere bakıldığında %67.4’ü yaz stajı sürecinde danışman hocalar ile iletişim kurmanın gerekli olduğunu ve %66.5’i staj evraklarının hazırlanması süresince aktif rol oynadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların “Personel” başlığı altında yer alan ifadelere bakıldığında %62,7’si yaz stajı yapılan kurumdaki personelin stajyer öğrencilere yardımcı olması gerektiğini ve %57,9’u kurumdaki personelin stajyere gelişimi için katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Staj Sonrasına İlişkin Görüşleri

Yaz Stajı Sonrası İfadeler	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Mesleki Bilgi						
1.Yaz stajının benim için faydalı olacağını düşünüyorum.	456	86.0	38	7.2	36	6.8
2.Yaz stajının mesleki bilgi ve becerimi artıracaklarını düşünüyorum.	458	86.4	31	5.8	41	7.8
3.Yaz stajının derslerde öğrendiğim bilgileri uygulamaya aktarmama katkı sağlayacağını düşünüyorum.	411	81.3	55	10.4	44	8.3
4.Yaz stajının benim için zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.	63	11.9	64	12.1	403	76.0
5.Yaz stajını düşünmek bile benim için stres vericidir.	84	15.8	131	24.7	315	59.4
6.Yaz stajının iş imkânlarımı artıracaklarını düşünüyorum.	304	57.4	138	26.0	88	16.6
7.Yaz stajının yaz tatilini ziyan edeceğini düşünüyorum.	84	15.8	127	24.0	319	60.2
8.Yaz stajının zorunlu olmaması gerektiğini düşünüyorum.	162	30.6	124	23.4	244	46.0
Ücret						
9.Yaz stajında emeğimin karşılığı bir ücretin ödenmesi gerektiğini düşünüyorum.	496	93.6	18	3.4	16	3.0
10.Yaz stajında verilen ücretin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	400	75.5	85	16.0	45	8.5
11.Yaz stajında verilen ücretin artırılması gerektiğini düşünüyorum.	450	84.9	63	11.9	17	3.2
12.Yaz stajının aile bütçemi zorlayacağını düşünüyorum.	189	35.7	149	28.1	192	36.2
13.Yaz stajı yaptığım kurumdaki beslenme olanaklarından yararlanmam gerektiğini düşünüyorum.	431	81.3	31	5.8	68	12.8
14.Yaz stajının bana maddi gelirden daha çok maddi kayıba sebep olacağını düşünüyorum.	182	34.3	128	24.2	220	41.5
Evraklar						
15.Staj evraklarını hazırlamak oldukça zordur.	216	40.8	138	26.0	176	33.2
16.Staj evraklarını hazırlamanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.	135	25.5	155	29.2	240	45.3
17.Staj yeri bulmak çok zor.	268	50.6	93	17.5	169	31.9
18.Staj yerini okulun ayarlaması gerektiğini düşünüyorum.	302	57.0	69	13.0	159	30.0
Danışman						
19.Yaz stajını danışman hocalarla yapmak daha öğretici olur.	275	51.9	121	22.8	134	25.3
20.Yaz stajı boyunca okuldan danışmanlık alacağımı düşünüyorum.	188	35.5	142	26.8	200	37.7
21.Yaz stajında danışman hocalarla iletişim kurmanın gerekli olduğunu düşünüyorum.	362	68.3	100	18.9	68	12.8
22.Staj evraklarını hazırlamada danışmanlar yardımcı konumdaydı.	331	62.5	89	16.8	110	20.8
Personel						
23.Yaz stajı yaptığımız kurumdaki personel stajyerlere yardımcı olur.	406	76.6	77	14.5	47	8.9
24.Kurumlardaki personeller bütün işi stajyerlere yaptırır.	177	33.4	141	26.6	212	40.0
25.Kurumlardaki personeller stajyerlere ayak işi yaptırır.	210	39.6	129	24.3	191	36.1

26.Kurumlardaki personel gelişimime katkı sağlar.	366	69.0	101	19.1	63	11.9
27.Kurumlardaki personeller mesleki deneyimlerini benimle paylaşır.	393	74.2	80	15.0	57	10.8
28.Kurumlardaki personeller gelişimime katkı sağlayacak bilgi donanımına sahiptir.	335	63.2	132	24.9	63	11.9
29.Kurumlarda stajyerlerle ilgilenen personel olduğuna inanıyorum.	371	70.0	86	16.2	73	13.8

Katılımcıların yaz stajı sonrasındaki görüşleri Tablo 3'te gösterilmiştir. "Mesleki Bilgi" başlığı altında yer alan ifadelerle bakıldığında katılımcıların %86.0'ı staj sonrasında da stajın kendileri için faydalı olacağını düşündüklerini ve aynı doğrultuda %86.4'ü yaz stajının mesleki bilgi ve beceriyi arttıracaklarını düşünmektedir. Ayrıca katılımcıların %76.0'ı yaz stajını zaman kaybı olarak düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların "Ücret" başlığı altındaki ifadelerle bakıldığında %93.6'sı yaz stajında emeğin karşılığı olarak bir ücretin ödenmesi gerektiğini ve %84.9'u yaz stajında verilen ücretin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların "Evraklar" başlığı altındaki ifadelerle bakıldığında katılımcıların %45.3'ü staj evraklarını hazırlamanın gereksiz olduğunu düşünmektedir. Ayrıca %57.0'ı staj yerini okulun ayarlaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların "Danışman" başlığı altındaki ifadelerle bakıldığında %68.3'ü yaz stajında danışman hocalarla iletişim halinde olunması gerektiğini ve %62.5'i staj evraklarını hazırlama sürecinde danışmanların aktif rol oynadığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların "Personel" başlığı altındaki ifadelerle bakıldığında %76,6'sı yaz stajı süresince kurumdaki personellerin yardımcı olduğunu ve %74.2'si kurumdaki personellerin mesleki deneyimlerini paylaştıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4: Katılımcıların Staj Öncesi ve Staj Sonrası Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

İfadeler	Staj Öncesi		Staj Sonrası		Test	
	X	SS	X	SS	t	p
Mesleki Bilgi						
1.Yaz stajının benim için faydalı olacağını düşünüyorum.	1.20	0.52	1.20	0.54	0.00	1.00
2.Yaz stajının mesleki bilgi ve becerimi arttıracaklarını düşünüyorum.	1.16	0.46	1.21	0.56	-1.41	0.15
3.Yaz stajının derslerde öğrendiğim bilgileri uygulamaya aktarmama katkı sağlayacağını düşünüyorum.	1.24	0.56	1.26	0.60	-0.64	0.52
4.Yaz stajının benim için zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.	2.57	0.71	2.54	0.68	-1.60	0.11
5.Yaz stajını düşünmek bile benim için stres vericidir.	2.26	0.79	2.43	0.75	-3.45	0.00
6.Yaz stajının iş imkânlarını arttıracaklarını düşünüyorum.	1.57	0.76	1.59	0.75	-0.27	0.78
7.Yaz stajının yaz tatilini ziyan edeceğini düşünüyorum.	2.42	0.76	2.44	0.75	-0.48	0.63
8.Yaz stajının zorunlu olmaması gerektiğini düşünüyorum.	2.05	0.82	2.15	0.86	-1.87	0.06
Ücret						
9.Yaz stajında emeğimin karşılığı bir ücretin ödenmesi gerektiğini düşünüyorum.	1.15	0.45	1.09	0.38	2.26	0.02
10.Yaz stajında verilen ücretin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	1.46	0.66	1.33	0.62	3.48	0.00
11.Yaz stajında verilen ücretin artırılması gerektiğini düşünüyorum.	1.31	0.58	1.18	0.46	4.15	0.00
12.Yaz stajının aile bütçemi zorlayacağını düşünüyorum.	2.05	0.85	2.00	0.84	0.92	0.35
13.Yaz stajı yaptığım kurumdaki beslenme olanaklarından yararlanmam gerektiğini düşünüyorum.	1.17	0.47	1.31	0.68	-3.76	0.00
14.Yaz stajının bana maddi gelirden daha çok maddi kayıba sebep olacağını düşünüyorum.	2.05	0.86	2.07	0.86	-0.24	0.80
Evraklar						
15.Staj evraklarını hazırlamak oldukça zordur.	1.84	0.81	1.92	0.85	-1.50	0.13
16.Staj evraklarını hazırlamanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.	2.20	0.85	2.19	0.81	0.03	0.97
17.Staj yeri bulmak çok zor.	1.64	0.79	1.81	0.88	-2.72	0.00
18.Staj yerini okulun ayarlaması gerektiğini düşünüyorum.	1.54	0.78	1.73	0.89	-3.62	0.00
Danışman						
19.Yaz stajını danışman hocalarla yapmak daha öğretici olur.	1.60	0.77	1.73	0.83	-2.60	0.00
20.Yaz stajı boyunca okuldan danışmanlık alacağımı düşünüyorum.	1.80	0.74	2.02	0.85	-4.73	0.00
21.Yaz stajında danışman hocalarla iletişim kurmanın gerekli olduğunu düşünüyorum.	1.42	0.66	1.44	0.71	-0.48	0.62
22.Staj evraklarını hazırlamada danışmanlar yardımcı konumdaydı.	1.43	0.65	1.58	0.81	-3.31	0.00
Personel						
23.Yaz stajı yaptığımız kurumdaki personel stajyerlere yardımcı olur.	1.46	0.65	1.32	0.62	3.55	0.00
24.Kurumlardaki personeller bütün işi stajyerlere yaptırır.	1.78	0.74	2.06	0.85	-5.59	0.00
25.Kurumlardaki personeller stajyerlere ayak işi yaptırır.	1.72	0.77	1.96	0.86	-4.87	0.00
26.Kurumlardaki personel gelişimime katkı sağlar.	1.50	0.63	1.42	0.69	1.87	0.06
27.Kurumlardaki personeller mesleki deneyimlerini benimle paylaşır.	1.44	0.62	1.36	0.66	1.91	0.06
28.Kurumlardaki personeller gelişimime katkı sağlayacak bilgi donanımına sahiptir.	1.50	0.61	1.48	0.69	0.50	0.61
29.Kurumlarda stajyerlerle ilgilenen personel olduğuna inanıyorum.	1.50	0.64	1.43	0.72	1.48	0.13

Tablo 4'te katılımcıların staj öncesi ve staj sonrası görüşlerinin karşılaştırılmasına ilişkin t testi sonuçları yer almaktadır. Sonuçlara bakıldığında "Mesleki Bilgi" başlığı altında yer alan ifadelerden biri olan "Yaz stajını düşünmek bile benim için stres vericidir." ifadesi istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($p < 0.05$). Yani katılımcılar staj öncesinde yaz stajını düşünmenin stres verici olup olmama

noktasındaki ifadeleri, staj sonrasında yaz stajını düşünmenin stres verici olmadığına doğru bir eğilim göstermektedir.

“Ücret” başlığı altında yer alan ifadelerin staj öncesi ve sonrasındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark olup olmadığına bakıldığında “yaz stajında emeğimin karşılığı bir ücretin ödenmesi gerektiğini düşünüyorum”, yaz stajında verilen ücretin yetersiz olduğunu düşünüyorum.”, “yaz stajında verilen ücretin artırılması gerektiğini düşünüyorum.” ve “yaz stajı yaptığım kurumdaki beslenme olanaklarından yararlanmam gerektiğini düşünüyorum” ifadelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Katılımcılar staj sonrasında yaz stajı karşılığında bir ücretin ödenmesi gerektiğine, verilen ücretin yetersizliği ve artırılması noktasına dair görüşleri, staj öncesindeki görüşlerinden daha fazla katılma eğilimindedir. “Yaz stajı yaptığım kurumdaki beslenme olanaklarından yararlanmam gerektiğini düşünüyorum” ifadesine staj öncesi ve sonrası görüşlerine bakıldığında katılımcıların, staj sonrasındaki görüşlerinin, öncesindeki görüşlerine daha az katılma eğiliminde olduğu görülmüştür.

“Evraklar” başlığı altında yer alan ifadelerin staj öncesi ve staj sonrasındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark olup olmadığına bakıldığında iki ifade de staj öncesi ve sonrasında bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Katılımcıların “staj yeri bulmak çok zor.” ifadesi staj öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Katılımcıların bu ifadeye ilişkin görüşleri staja gitmeden önceki görüşleri ($\bar{X}=1.64$) staj sonrasındaki ($\bar{X}=1.81$) görüşlerinden daha olumludur. Yani öğrenciler staj sonrasındaki süreçte staj yeri bulurken tahmin ettikleri gibi zorlanmadıkları için bu ifadede istatistiksel olarak bir değişim olduğu söylenilebilir. Ayrıca “staj yerini okulun ayarlamasını gerektiğini düşünüyorum.” ifadesi de staj öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak farklılaşmaktadır. Katılımcıların bu ifadeye ilişkin staja gitmeden önceki görüşleri ($\bar{X}=1.43$) staj sonrası görüşlerinden ($\bar{X}=1.73$) daha olumludur. Bu durumun nedeni olarak ise öğrenciler staj öncesinde staj yeri bulurken zorlanacaklarını düşünürken; staj süresince çok fazla zorlanmadıkları için bu ifade staj öncesinde ve sonrasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmış olabilir.

“Danışman” başlığı altında yer alan ifadelerle ilişkin görüşleri staj öncesi ve sonrasına göre istatistiksel olarak bir farklılık olup olmadığına bakıldığında 3 ifade de istatistiksel olarak bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Katılımcıların “Yaz stajını danışman hocalarla yapmak daha öğretici olur.” ifadesine dair görüşleri istatistiksel olarak farklılaşmaktadır. Katılımcıların bu ifadeye ilişkin görüşlerine bakıldığında staj öncesindeki görüşlerinin ($\bar{X}=1.60$) staj sonrasındaki görüşlerinden ($\bar{X}=1.73$) daha olumlu olduğu görülmektedir. Katılımcıların “Yaz stajı boyunca okuldan danışmanlık alacağımı düşünüyorum.” ifadesi staj öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak farklılaşmaktadır. Katılımcıların bu ifadeye dair staj öncesindeki görüşleri ($\bar{X}=1.80$) staj sonrasındaki görüşlerine göre ($\bar{X}=2.02$) daha olumludur. Bir diğer “Danışman” başlığı altında istatistiksel olarak anlamlı çıkan ifadelerden biri de “Staj evraklarını hazırlamada danışmanlar yardımcı konumdaydı.”dır. Katılımcıların bu ifadeye ilişkin staj öncesindeki görüşleri ($\bar{X}=1.43$) staj sonrasındaki görüşlerine göre ($\bar{X}=1.58$) daha olumludur.

“Personel” başlığı altında yer alan ifadelerle ilişkin görüşlerin staj öncesinde ve sonrasında istatistiksel olarak bir farklılık olup olmadığına bakıldığında 3 ifade de bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$). “Yaz stajı yaptığınız kurumdaki personel stajyerlere yardımcı olur.” ifadesine ilişkin görüşleri staj öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak farklılık bulunmuştur. Katılımcıların bu ifadeye ilişkin staj sonrası görüşleri ($\bar{X}=1.32$) staj öncesindeki görüşlerinden ($\bar{X}=1.46$) daha olumludur. İstatistiksel olarak anlamlı çıkan ifadelerden biri de “Kurumlardaki personeller bütün işi stajyerlere yaptırır”dır. Katılımcıların bu ifadeye dair staj öncesindeki görüşleri ($\bar{X}=1.78$) staj sonrasındaki görüşlerinden ($\bar{X}=2.06$) daha olumludur. “Kurumlardaki personeller stajyerlere ayak işi yaptırır.” ifadesi de staj öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak farklılık göstermektedir.

Katılımcıların bu ifadeye dair staj öncesindeki görüşleri ($\bar{X} = 1.72$) staj sonrasındaki görüşlerinden ($\bar{X} = 1.96$) daha olumludur.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Staj, öğrencilerin öğrenim süresinde gördükleri teorik eğitimi sahada pekiştirme imkânı veren bir uygulamadır. Özellikle insan hayatı ile ilgilenilen bir alan olan sağlık sektöründe staj uygulamasının önemi daha da artmaktadır. Ayrıca öğrenciler staj sayesinde hem teorik aldıkları eğitimi uygulama da pekiştirme hem de ilerde çalışacakları ortamı tanıma imkânı bulmaktadır. Bu nedenle de staj uygulaması hem okul hem de kurumlar tarafından önemsenmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma sonucunda katılımcıların çoğunluğunun kadın ve 18-20 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Araştırmamızda staj öncesine ve staj sonrasına ilişkin görüşlerine baktığımızda katılımcıların “Yaz stajının mesleki bilgi ve beceriyi arttıracığını düşünüyorum.” ifadesine katıldıkları ancak staj öncesi ve sonrasındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmamıştır. Aydemir’in (2016) yaptığı çalışmada da katılımcıların staj yapmadan önce ve sonraki görüşleri bizim sonucumuzu destekler niteliktedir. Ayrıca Mankan’ın (2015) yılında yaptığı çalışmada öğrenciler stajın gelişimlerine katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir. Ancak “Yaz stajının derslerde öğrendiğim bilgileri uygulamaya aktarmama katkı sağlayacağını düşünüyorum” ifadesine staj öncesi ve sonrasındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Pelit’in (2010) yaptığı araştırmada da benzer bir ifadenin staj öncesi ve sonrası arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Literatürde çalışma sonuçlarımız ile uyumludur.

Araştırmada katılımcıların yaz stajının iş imkânlarını artıracığı ifadesine staj ve öncesinde katılım düzeylerine baktığımızda yarısından fazlasının bu ifadeye katıldığı görülmektedir. Öztürk ve Kırac’ın (2019) yaptığı araştırmada da bu ifadeye orta düzeyde bir katılım olduğu görülmektedir. Cizrelioğulları ve Altun’un (2019) yaptığı çalışmada da katılımcılar yaz stajının iş bulma avantajını artırma noktasında orta düzeyde bir eğilim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun nedeni olarak kurumlar işe alımlarda iş tecrübesi olan adaylara daha öncelikli yer vermesinden ve adayın staj yapması kuruma aşına olduğunu gösterdiği için olabilir. Bir diğer noktada özel sektörde staj yapan stajyerler staj süresince gösterdiği performans sonucunda iş teklifi ile de karşılaşabilmektedir. Bu nedenle de işe alım için bir şans gibi düşünebilmektedirler.

Araştırmamıza katılan katılımcılar “Yaz stajı yaptığımız kurumdaki personel stajyerlere yardımcı olur” ifadesine verdiği yanıtlara baktığımızda yaz stajı sonrasındaki görüşlerinin daha olumlu olduğu görülmektedir. Yani staj yaptıkları kurum katılımcıların stajlarının verimli geçmelerine destek vermişlerdir. Başka bir ifadeyle stajyerleri önemsedikleri şeklinde de bir yorum yapılabilir. Ancak “Kurumlardaki personeller bütün işi stajyerlere yaptırır.” ve Kurumlardaki personeller stajyerlere ayak işi yaptırır.” ifadelerinin staj öncesi ve sonrasındaki görüşlerine bakıldığında istatistiksel olarak farklılık görülmektedir. Katılımcıların bu ifadeye dair staj öncesindeki görüşleri ($\bar{X} = 1.72$) staj sonrasındaki görüşlerinden ($\bar{X} = 1.96$) daha olumludur. Yani katılımcılar bu ifadelerle staj sonrasında staj öncesine göre aynı düzeyde ya da daha üst düzeyde bir katılım göstermektedir. Dolmacı ve Duran’ın (2017) yaptığı çalışmada da öğrenciler staj yaptıkları kurum ve kuruluşların ilgisinden memnun kaldıklarını ifade etmişlerdir. Ancak Aydemir’in 2016 yılında yaptığı çalışmada bu durumun tam tersi bir sonuca ulaşılmış ve katılımcılar kurum tarafından verilen bilgilerin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Stajyerler staj yaptıkları kuruma gittiklerinde teorik öğrendiklerini pekiştirme imkânı bulacağını düşüncesi ile gitmektedirler. Kurumdaki personeller de bu noktada ilerleyen süreçte meslek arkadaşım olur düşüncesi ile stajyerleri benimsemeli ve bildiklerini stajyerlere öğretme noktasında istekli olmalıdırlar.

Araştırmamızda “Danışman” başlığı altında yer alan “Yaz stajında danışman hocalarla iletişim kurmanın gerekli olduğunu düşünüyorum.” ifadesi istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Ancak staj öncesi ve sonrası ifadelerin yüzdelere baktığımızda %65 üzerinde katılımcılar staj süresince

hocalar ile iletişim dâhilinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Teştaş vd.,'nin (2016) yaptığı çalışmada da öğrenciler %63'ü staj süresince koordinatör öğretim elemanı ile görüşmek istemektedir.

Araştırmamızda “Ücret” başlığı altında yer alan “yaz stajında verilen ücretin yetersiz olduğunu düşünüyorum” ifadesini staj öncesi ve sonrasındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmuştur. Katılımcılar staj sonrasında yaz stajı karşılığında bir ücretin ödenmesi gerektiğine, verilen ücretin yetersizliği ve artırılması noktasına dair görüşleri staj öncesindeki görüşlerinden daha fazla katılım bulunmuştur. Staj öncesi ve sonrasındaki ifadeye katılım yüzdelere bakıldığında da katılımcılar staj için ödenen ücretin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Karataş'ın (2017) yılında yaptığı araştırmada araştırmamızın sonucunu destekler niteliktedir. Sağlık alanında yapılan staj sürecinde bazı kurumlar stajyerlere ücret öderken bazı kurumlar ödememektedir. Ya da şu an karşılaşılan bir durum kurumlar ücret ödememek için stajyer kabul etmemektedir. Bu durum ise ilerleyen süreçte öğrencilerin staj yeri bulma noktasında sıkıntı yaşayabileceğini göstermektedir. Katılımcıların beslenme olanaklarından yararlanmaya ilişkin düşünceleri de staj sonrasında değişmiştir. Bu durum yaz stajı yaptıkları kurumlardaki yemekleri sevmemelerinden kaynaklı olabileceği de düşünülmektedir.

Sonuç olarak katılımcıların staj öncesi ve sonrası ifadelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda stajı mesleki gelişimleri için gerekli olduğunu ve zaman kaybı olarak görmedikleri söylenilebilir. Bu doğrultuda katılımcıların staj öncesi ve sonrasındaki görüşlerine bakıldığında staja gittikleri süre içinde bir ücretin ödenmesi gerektiğini ve verilen ücretin artırılması gerektiğini ve staj süresince hocalarının öğrenciler ile iletişim halinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu noktada hem öğrenim gördükleri okul, hem de staj yaptıkları kurumun yaz stajı uygulamasını önemsemesi gerektiği söylenilebilir. Ayrıca hocalar ve yaz stajı yapılan kurumun iletişim halinde olması da stajın daha etkin geçmesini sağlayacağı düşünülebilir.

KAYNAKÇA

Aslan, Z., Çoban, G. & Çokal, Z. (2014). Turizm Öğrencilerinin Staj Deneyiminde Algıladıkları Motivasyonun Herzberg Kuramına Göre Değerlendirilmesi: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33 (Güz): 164-188.

Aydemir, D.H. (2016). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaz Stajı Uygulamasına Bakışı: Sağlık Hizmetleri Örneği”, Turkish Journal of Life Sciences, 1(1): 34-42.

Bıknaz, Z. & Yüksel N. (2016). “Bir Üniversite Sağlık Kurumları İşletmeciliği Bölümü Öğrencilerinin Yaz Stajı Deneyimlerine İlişkin Görüşleri”, International Conference on Quality in Higher Education, 24-25 Kasım, Sakarya Üniversitesi, (Editör. Elmas, M., İşman, A., Eskicumalı, A. & Eski, H.) 131-135, Sakarya.

Cho, M. (2006). “Student Perspectives on the Quality of Hotel Management Internships”, Journal of Teaching in Travel & Tourism, 6(1) : 61 – 76.

Cizrelioğulları, M. N. & Altun, Ö. (2019). “Zorunlu Staj Eğitimi Alan Turizm ve Gastronomi Öğrencilerinin Staj Memnuniyetinin İncelenmesi: Doğu Akdeniz Üniversitesi Örneği”, Journal of Tourism and Gastronomy Studies,7(4): 2447-2465.

Demir, M. & Demir, Ş.Ş. (2014). “Turizm İşletmelerinde Yöneticilerin Mesleki Staj ve Stajyerleri Değerlendirmesi”, Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6: 18-33.

Duran, Y. & Dolmaci, N. (2017). “Ön Lisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorunlu Staj Uygulamasına İlişkin Görüşleri, Sorunları ve Çözüm Önerileri: Isparta Meslek Yüksekokulu Örneği”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(21): 254-267.

Emir, O., Arslan, S. & Kılıçkaya, Ş. (2008). “Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Programı Öğrencilerinin Staj Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe

Üniversitesi Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, X (II): 273-291.

Emir, O., Pelit, E. & Arslan, S. (2010). Turizm Alanında Önlisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Öncesi ve Sonrası Görüşlerinin Karşılaştırılması (Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği). Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9(33): 141-165.

Karataş, B. (2017). “İşletmelerde staj Yapan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Sorunlarına İlişkin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi eğitim Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Karatuzla, M. & Bağcı, E. (2020). “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Uygulama Stajlarının Kalite ve Verimlilik Açısından Değerlendirilmesi”, Journal of Health Services and Education, 4(1): 1-7.

Mankan, E. (2015). “Mesleki Önlisans Programlarında Staj Eğitiminin Önemi: Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Örneği”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(10): 734-741.

Olçay, A., Yıldırım, İ. & Sürme, M. (2015). “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Eğitimi Hakkında Görüşleri: Gaziantep İli Örneği”, Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 5(3): 324-334.

Öztürk, Y. E. & Kırış, R. (2019). “Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Staj Eğitimi Konusundaki Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, 5(1): 14-29.

TDK, Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 06.10.2020.

Tektaş, N., Yayla, A., Sarıkış, A., Polat, Z., & Tektaş, M. (2016). “Önlisans Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Marmara Üniversitesi Örneği”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5 (Özel Sayı): 310-318.

Yurt, A., Kızıldağ, S., Mergen, N., Top, I. & Küçükler, Ö. (2016). “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Staj Uygulamalarının Öğrenci ve Sağlık Sektörü Tarafından Değerlendirilmesi”, International Conference on Quality in Higher Education, 24-25 Kasım, (Editör. Elmas, M., İşman, A., Eskicumalı, A. & Eski, H.) Sakarya Üniversitesi, 687-694, Sakarya.